

Lezing: 'Transatlantic Values Five Years After '9/11'

Op uitnodiging van de Atlantische Commissie gaf de heer Kurt Volker, *Principal Deputy Assistant Secretary of State for European Affairs* van de Verenigde Staten, op dinsdag 12 september een lezing met als thema 'Transatlantic Values Five Years After '9/11'. De voordracht vond plaats in de Koninklijke Schouwburg in Den Haag en werd voorgezeten door Bert Koenders, woordvoerder buitenland voor de PvdA in de Tweede Kamer en vice-voorzitter van de Atlantische Commissie.

Gemeenschappelijke waarden

Volker besprak de waarden die de Verenigde Staten en Europa gemeen hebben, zoals vrijheid en democratie. Mede dankzij de invloed van de VS en Europa hebben democratie en welvaart zich na de Tweede Wereldoorlog verspreid over de wereld. Kurt Volker stond stil bij de aanslagen van 11 september, precies vijf jaar geleden. Hij vertelde de persoonlijke ervaringen van hemzelf en anderen. Terugkijkend op '9/11' stelde Volker dat de aanslagen niet slechts misdadige aanvallen waren, maar ook aanslagen op onze waarden. Het was in die zin een aanval op iedereen. Volker zei niet te geloven in de 'clash of civilizations', want alle beschavingen keuren dergelijke misdaden af. Direct na de aanslagen van 9/11 was de transatlantische solidariteit groot. De aanval op Irak, twee jaar later, zorgde echter voor verdeeldheid binnen de transatlantische gemeenschap, erkende Volker. Ook binnen Europa ontstond er verdeeldheid.

Bestrijding terrorisme

Volker wees erop dat het belangrijkste middel om terrorisme te bestrijden persoonlijke, sociale en economische vooruitgang is, vooral in kwetsbare regio's zoals het Midden-Oosten en Centraal-Azië. De VS trachten hun veiligheid zeker te stellen door welvaart en democratie te verspreiden. Gematigde krachten in de betrokken landen verdienen onze steun, zodat de bevolking haar eigen samenleving kan vormgeven. Het aanwenden van militaire middelen in de strijd tegen de terreur is de laatste optie, maar niet een die uitgesloten kan worden. Velen in Europa staan wantrouwend tegenover het Amerikaanse beleid. Het is echter noodzakelijk dat het terrorisme aangepakt wordt. Volker prees de missie in Afghanistan en het werk van de Nederlandse militairen aldaar. Ondersteuning van de wederopbouw en verbetering van de veiligheid dienen hand in hand te gaan. Als er meer troepen vereist zijn in het gebied, dan moeten de lidstaten ook meer troepen sturen. Alle middelen die ervoor nodig zijn om de missie tot een succes te maken, moeten aangewend worden.

'Mythes' over Irak

De heer Volker zei drie 'mythes' de wereld uit te willen helpen:

- De oorlog in Irak zou de oorzaak van terrorisme zijn
- "Irak" zou de oorzaak van conflicten in het grotere Midden-Oosten zijn
- Uit Irak zou uitsluitend slecht nieuws komen

Volker bracht hier tegenin dat zowel terrorisme als de conflicten in het Midden-Oosten een veel langere geschiedenis kennen, en dat de oorzaken ervan gecompliceerder zijn. Uit Irak komt wel degelijk goed nieuws: begin 2005 kon de bevolking voor het eerst in decennia vrij haar stem uitbrengen. Ook de vrouwen in Koeweit hebben nu stemrecht gekregen. De oorlog in Irak heeft echter wel de gemoederen verhit.

Geheime CIA-gevangenis

Recentelijk maakte de Amerikaanse president George W. Bush officieel het bestaan van CIA-gevangenen bekend. Tot dan toe bestonden er alleen vermoedens. Hij stelde dat de VS hun gevangenen niet martelen of inhumain behandelen, omdat de VS een rechtsstaat zijn. De gedetineerden vallen voortaan onder de bescherming van het gemeenschappelijke Artikel 3 van de Conventies van Genève. Bush heeft hiertoe een wetsontwerp ingediend, overeenkomstig de uitspraak van het Hooggerechtshof in juni. Het Rode Kruis weet van het bestaan en de locaties van de gevangenen, zo voegde hij er aan toe. Volker was verontwaardigd over de negatieve berichtgeving in de Europese media, die sterk de nadruk legden op het bestaan van de gevangenen. Volker stelde dat president Bush nu juist het juridische vacuüm tussen het 'reguliere' recht en het traditionele oorlogsrecht wil opvullen. Hij heeft voorgesteld samen met de Europese bondgenoten te spreken over nieuwe regels die recht doen aan de realiteit van de oorlog tegen het terrorisme.

Op de vraag waarom het bestaan van de CIA-gevangenen niet eerder bekend werd gemaakt, antwoordde Volker dat dit te maken heeft met de nationale veiligheid. Informatie ingewonnen door *intelligence* is niet voor het grote publiek bedoeld. De VS hebben de Nederlandse regering echter niet 'misleid', zoals verschillende Tweede Kamerleden stelden. Hij concludeerde dat Nederland en de VS op goede voet samenwerken en dat moeten blijven doen, opdat ze effectiever kunnen zijn in de strijd tegen het terrorisme.

De heer Volker haalde de opiniepeilingen van het *German Marshall Fund of the United States* aan. Daaruit bleek onder meer dat de bevolkingen van de Verenigde Staten en de grootste Europese landen in grote lijnen hetzelfde denken over de verschillende dreigingen in de wereld. De Amerikanen stonden verder positiever tegenover de NAVO dan de meeste Europeanen.

Volker zei de steun van Nederland te waarderen. Hij eindigde zijn lezing met een positieve boodschap: hij sprak de hoop uit dat de VS en Europa in de toekomst nauw zouden blijven samenwerken.

Brendan Troost